

Маріанна МОВНА

*кандидат історичних наук
науковий співробітник відділу наукової бібліографії
Львівської національної наукової бібліотеки України*

ім. В. Стефаника НАН України

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-2473-6998>

e-mail: mari3anna@ukr.net

«ІСТОРИЧНІ ПРÓХОДИ ПО ЛЬВОВІ» ІВАНА КРИП'ЯКЕВИЧА НА ТЛІ ДОБИ

Досліджено путівник Івана Крип'якевича на тлі доби, що репрезентує українську візію Львова, його історичної долі й культурної спадщини. З'ясовано, що в ньому Львів представлено як давнє українське місто короля Данила, центр Галицько-Волинської держави, який у середині XIV ст. захопив польський король Казимир III, а самі українці, хоча й відіграли в історії немало роль, мають потребу постійної самоідентифікації, оскільки перебувають на другорядному становищі, проте все ж чималими зусиллями творять свою економіку й культуру, на противагу польській офіційній доктрині. Подано інформацію про задум І. Крип'якевича створення історико-краєзнавчої розвідки рідного міста в жанрі путівника ще до Першої світової війни.

Проаналізовано фактологічне наповнення путівника 1932 р., що ознайомить зацікавленого читача з українськими установами та громадськими організаціями Львова, які в міжвоєнний період виказують його українське обличчя у полонізованому урбаністичному просторі. Констатовано, що автор «Історичних прóходів по Львові», використовуючи маршрутний принцип компонування, описав більшість пам'яток старовини, згрупованих за дільницями міста. Особливу увагу зосереджено на історичному осередку українства в місті – вул. Руській із Волоською церквою та вежею Корнякта, архикатедральному соборі Святого Юра, численних національних установах і товариствах, серед яких Ставропігійське братство, Studium Ruthenum у Львівському університеті, Наукове товариство ім. Шевченка, «Просвіта», Національний музей, заснований митрополитом Андреем Шептицьким, греко-католицька духовна семінарія, «Народна торгівля», жіночий кооператив «Труд», Народний дім, навчальні приміщення «Рідної школи».

Розшукано, введено до наукового обігу і проаналізовано рецензії відомих суспільно-культурних діячів того часу, як українських, так і польських, на «Історичні прóходи по Львові». Констатовано, що, за одностайним визнанням сучасників, провідник посів помітне місце в культурно-історичному дискурсі 1930-х років.

Приділено увагу спробам перевидання цієї знакової книжки під час хрущовської відлиги (нереалізована), реалізованим у 1991 р. і 2007 р.

Доведено, що в путівнику І. Крип'якевича тісно переплелись науково-популярний та ідеологічний дискурси, у ньому знайшла відображення історична й культурна специфіка міста, його культурний портрет у різні періоди існування, а сам путівник формував у читачів певний образ Львова, тобто брав участь у творенні міфу міста. Зроблено висновок, що «Історичні проходи по Львові» зробили значний внесок у розвиток як українського краєзнавства, так і у справу пізнання нашим народом свого історичного минулого, без якого немає шансів на достойне майбутнє.

Ключові слова: путівник, Іван Крип'якевич, прогулянки, Львів, історія, дискурс.

Розвиток масового туристичного руху міжвоєнного двадцятиріччя викликав посилену потребу у практичній туристичній літературі, яка б забезпечувала швидку мобільність пересування незнайомим тереном і відвідування місцевих достопамятностей. Нова суспільна реальність диктувала нові вимоги. Почалася територіальна та матеріальна експансія Львова, розширення його територіальних меж, інтенсивний розвиток інфраструктури, що становило елемент зацікавлення потенційного туриста.

Серед масиву путівників Львова чітко вирізняються три «національні» блоки, що представляють відповідно польський, український і єврейський погляди на місто, його історичну долю й культурну спадщину, що їх подавали автори польської, української та єврейської національностей.

Міжвоєнне двадцятиліття стало переломним моментом на користь українства у загалом несприятливій для нього ситуації на книжковому ринку львівських путівників, де домінували польські видання. Хоч українці мали досить потужну історичну школу, сформовану завдяки плідним зусиллям Наукового товариства ім. Шевченка (НТШ), проте чільні її представники – учні Михайла Грушевського (Іван Крип'якевич, Мирон Кордуба, Степан Томашівський, Іван Джиджора, Іван Кревецький) – розпрацьовували питання давньої історії Галицько-Волинського князівства, утверджували пріоритет українців у заснуванні Львова й розробляли фундаментальні проблеми історії України. А для популяризаторської роботи бракувало часу, та, мабуть, і можливостей¹.

В українській історіографії донині не було досліджень, які б комплексно досліджували путівник І. Крип'якевича на тлі історичної доби, у яку він постав; путівник, що репрезентує українську візію Львова, його історичної долі й культурної спадщини. Вперше таку спробу я здійснила в дисертаційному дослідженні «Львів у туристичних путівниках другої половини XIX – першої третини XX ст.»².

*Іван Крип'якевич
(1886–1967)*

¹ Шишка О. Путівники, довідники, адресні книги: до історії путівників Львова. *Галицька Брама*. 1999. № 11/12: Львів і львів'яни. С. 3.

² Мовна М. В. Львів у туристичних путівниках другої половини XIX – першої третини XX ст.: дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / Львівський національний університет ім. І. Франка. Львів, 2020. С. 164–168.

Відтак мета статті – дослідити путівник І. Крип'якевича на тлі доби – книжку, що репрезентує українську візію Львова, його історичної долі й культурної спадщини.

Доконечну необхідність розпрацювання регіональної/локальної історичної проблематики прекрасно розуміли українські дослідники міжвоєнного періоду, що засвідчує висловлена на сторінках щоденника «Діло» думка Івана Німчука: «Як довго не витворимо питомої регіональної літератури, себто українських монографій наших міст, повітів і взагалі важніших осель, так довго мусітимемо пізнавати їх з чужих джерел і в чужому освітленні»³.

У 1930-х роках з'явилися реальні плоди невтомної праці попередніх поколінь української інтелігенції, котрі працювали на історико-краєзнавчому полі: підвищився попит на видання історико-краєзнавчої тематики, авторами яких були представники різних професійних середовищ (історики, літературознавці, мистецтвознавці, археологи, педагоги, журналісти, письменники, етнографи, правники, священники, лікарі, громадські, політичні та релігійні діячі). Широке кола громадськості, особливо молодь, із піднесенням сприймали появу численних історико-краєзнавчих видань різножанрової тематичної спрямованості.

Іван Крип'якевич (іл. 1) активно цікавився краєзнавчою регіональною/локальною історичною проблематикою і набув значного досвіду у її висвітленні. У 1920-х – на початку 1930-х років одна за одною почали виходити його праці: «Княжий ґорд Галич» (1923), «Коротка історія Зборова до початку XIX в.» (1929), «З минулого Жовкви: історична читанка» (1930) (зі статтею історика, де йшлося про початки Жовкви, давні права українських міщан, жовківські церкви, братства та школи XVII–XVIII ст., жовківських малярів та різьбярів, зв'язки Богдана Хмельницького й Івана Мазепи з Жовквою), «Коротка історія Грималова і сіл судового Грималівського округу» (1931)⁴.

Отож у 1932 р. І. Крип'якевич зібрав в окрему книгу «Історичні проходи по Львові»⁵ (іл. 2, 3), що вийшла друком у бібліотечці товариства «Просвіта», цикл своїх краєзнавчих розвідок з описом історичних прогулянок Львовом, надрукованих упродовж 1930–1931 рр. в ілюстрованому науково-популярному часописі «Життя і знання»⁶.

Існує припущення, що задум створення історико-краєзнавчої розвідки рідного міста в жанрі путівника, придатного для використання як фахівцями, так і туристами-аматорами, у дослідника з'явився ще під час Першої світової війни, коли він викладав у філії української Академічної гімназії у Львові й вів історичний

³ Німчук І. Про давній Львів. *Діло*. 1932. 3 червня. С. 2.

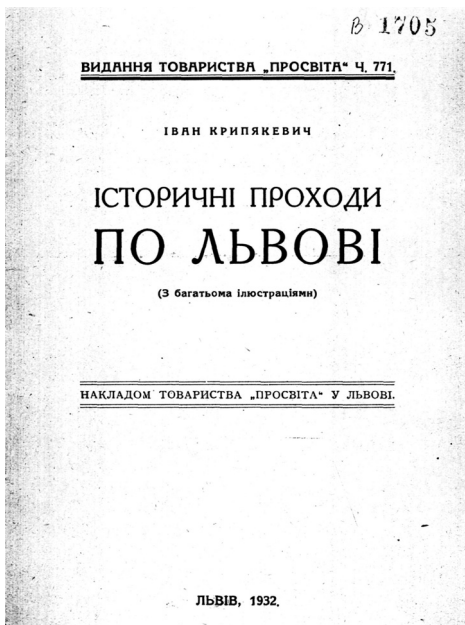
⁴ Мовна М. Історико-краєзнавчий дискурс у західноукраїнських виданнях 1930-х рр. *Записки Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника*: зб. наук. праць. Львів, 2017. Вип. 9 (25). С. 216–238.

⁵ Крип'якевич І. Історичні проходи по Львові: [путівник]. Львів, 1932. 165 с.

⁶ Крип'якевич І. Високий Замок. *Життя і знання*. 1930. Грудень. С. 65–67; Проходи по старім Львові. *Життя і знання*. 1930. Грудень. С. 41–46; Від Високого Замку до Личакова. *Життя і знання*. 1931. Липень–серпень. Чис. 10/11. С. 308–311; Вулиця Руська у Львові. *Життя і знання*. 1931. Березень. Чис. 6. С. 174–177; Довкола Середмістя у Львові. *Життя і знання*. 1931. Червень. Чис. 9. С. 271–274; Львівський Ринок. *Життя і знання*. 1931. Січень. Чис. 4. С. 104–107; Лютий. Чис. 5. С. 131–135; На Личакові. *Життя і знання*. 1931. Верес. Чис. 12. С. 361–364; Середмістя у Львові. *Життя і знання*. 1931. Травень. Чис. 8. С. 225–228; Церков Успення у Львові. *Життя і знання*. 1931. Квітень. Чис. 7. С. 214–215.

Обкладинка книги «Історичні проходи по Львові» Івана Крип'якевича (1932) роботи художника Івана Іванця

Титульний аркуш книги «Історичні проходи по Львові» Івана Крип'якевича (1932)

гурток для гімназистів (від березня 1917 р.). Його засідання здебільша присвячені львівській тематиці («Про початки Львова», «Львів у середніх віках», «Українське міщанство у Львові XVI ст.», «Татарський набіг на Львів 1695 р.», «Львів 1809 р.»), а також відбувалися екскурсії містом та його архітектурними пам'ятками⁷.

Автор «Історичних проходів», використовуючи маршрутний принцип компонування путівників, описав більшість пам'яток старовини, згрупував їх за дільницями міста (Княже місто, Високий замок, Ринок, Руська вулиця, Середмістя, довкола Середмістя, Личаків, Галицьке передмістя, від Полтви до Єзуїтського парку, Святий Юр, Городецька й Янівська вулиці, церкви княжого Львова, Замарстинів, Клепарів, Голоско, Брюховичі) та помістив у 12 структурованих розділів.

Описуючи окремі дільниці міста, дослідник провів наскрізну історичну лінію, починаючи від княжих часів (заснування Львова королем Данилом, захоплення його Казимиром III (Kazimierz III), татарські набіги), складні історичні перипетії XVII ст. (облога міста Богданом Хмельницьким 1648 р., здобуття Високого замку загоном Максима Кривоноса), революційні події 1848 р. у місті аж до українських національно-визвольних змагань 1918–1919 рр. (Листопадовий зрив, українсько-польське військове протистояння). У викладі матеріалу переважає фактологічна об'єктивність опису подій, оперта на використанні архівних документів. Львів,

⁷ Серета О. До генези історичних проходів по Львові І. Крип'якевича. *Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві*: зб. наук. праць / упоряд. Ф. Стеблій. Львів, 2001. Вип. 8. С. 731–732.

на думку І. Крип'якевича, увібрав у себе культурну спадщину всіх народів, які проживали у ньому в різний час, не загубивши при цьому питомо українського характеру та зв'язків з українством в колонізованому урбаністичному просторі. Особливу увагу автор акцентував на українських старожитностях, зокрема детальніше зупинився на побуті українського міщанства, членів Ставропігії та церковного братства, описав Успенську церкву й окремі кам'яниці вул. Руської. Окрім опису історичного осередку українства в місті – вул. Руської з Волоською церквою та вежею Корнякта – чимало місця відведено архикатедральному собору Святого Юра, національним установам і товариствам, серед яких Ставропігійське братство, Studium Ruthenum у Львівському університеті, НТШ, «Просвіта», Національний музей, який заснував митрополит Андрей Шептицький, греко-католицька духовна семінарія, «Народна торгівля», жіночий кооператив «Труд», Народний дім, навчальні приміщення «Рідної коли».

Путівник рясніє маловідомими загалом, але надзвичайно цікавими архівними історичними фактами й деталями з повсякденного життя міста, зокрема звичаєвими (описи Ринкової площі з коронаціями, урочистими процесіями на свята, личаківського весілля, одягу міщан, торгівлі, Святоюрського ярмарку, львівської флори, як-от славнозвісних клепарівських черехів, подробиці з історії окремих закладів науки, культури, сакральних споруд, міські бувальщини та анекдоти). Особливість путівника – наявність багатого ілюстративного матеріалу, а сам він вийшов накладом 2 000 примірників⁸. Загалом, ця популярна історико-краєзнавча праця ознайомлює читача з найцікавішими сторінками давнього минулого Львова, найважливішими подіями, які відбувалися в місті впродовж XIII–XIX ст. – першої третини XX ст.

Українська громадськість, спрагла популярного опису Львова путівникового стилю, з ентузіазмом сприйняла вихід путівника І. Крип'якевича, який уважала взірцем для написання книжок про інші історичні міста Галичини⁹. За загальним визнанням його книжка стала найкращим українським провідником вулицями старовинного міста. Підтвердження цього – схвальні рецензії відомих суспільно-культурних діячів.

Високо оцінив працю дослідника знаний історик і літературний критик о. Теофіл Коструба: «“Історичні проходи по Львові” можна назвати зразковим українським “Baedeker’ом”, що може служити й за історію, й за дуже цікаву лектуру. Не лише може, але і справді служить. Читачі захоплені книжечкою – читають її, відкладаючи романи й інші оповідання... Треба бути щиро вдячними авторові й товариству “Просвіта”, що подарували суспільності таку гарну книжку»¹⁰. З ним погоджується і мистецтвознавець Микола Голубець (сам співавтор путівника Львовом 1925 р.): «Ця 166-сторінкова, на доброму папері видрукована і 59-ма ілюстраціями прикрашена книжка може зовсім добре сповнити завдання солідного підручника для тих, що бажають точніше познакомитися з історією та сучасним виглядом міста Львова і його найближчих околиць. Автор створив цікавий тип науково обоснованого, глибокого змістом, але при цьому і до практичних цілей пригогого

⁸ Звідомлення з діяльності товариства «Просвіта» за час від 1-го липня 1931 до 30-го червня 1933. Львів: Накладом т-ва «Просвіта», 1933. С. 8.

⁹ Нові видання. *Нова зоря*. 1932. 1 травня. С. 14.

¹⁰ Коструба Т. *Бібліографія. Затиски Чина Святого Василя Великого*. Львів. 1935. Т. 6, вип. 1/2. С. 416.

провідника по нашому місті»¹¹. Розлогу і напрочуд панорамну рецензію залишив І. Німчук, зауваживши, серед іншого, що «дуже добрими прикметами книжки д-ра Крип'якевича є її популярний, легкий виклад, а також те, що він при кожній нагоді підносить наш вклад у цілу культуру міста, наші здобутки й досягнення, не забуваючи очевидно подати, серед яких важких зусиль, труднощів, перепон і переслідувань наші предки боронилися перед наступом на їх віру й національність»; а закінчує її висновком: «Книжка є цінним вкладом у нашу популярну літературу про Львів. І тому повинна найтися в руках не тільки кожного львовянина, але й кожного українця, що любить старовину і дорожить її пам'ятками»¹². Отже, за одностайним визнанням сучасників, провідник І. Крип'якевича посів помітне місце в культурно-історичному дискурсі 30-х років ХХ ст. Він майже відразу був занотований у краєзнавчій бібліографії Євгена-Юлія Пеленського¹³.

Польська щоденна преса про вихід у світ путівника І. Крип'якевича промовчала. Польська рецензію представляє лише Луція Харевич (Łucja Charewiczowa) у розвідці «Історіографія і пошанування Львова» (1938), яка відгукнулася про це видання та його автора так: «... увійшов здавна на широкі шляхи цілої історії Львова довголітній їх дослідник і найповажніший популяризатор Іван Крип'якевич, учень професора Грушевського. Він є автором першого написаного по-українськи популярного нарису історії Львова¹⁴, який скрупульозно примножений результатами своїх і чужих досліджень, з'явився значно збільшеним та по-іншому укладеним у повторному виданні. Переважає у ньому акцент на руських справах, вони є на першому плані, всі інші криються поза ними»¹⁵.

За спогадами відомого львівського мистецтвознавця Андрія Дороша, під час хрущовської відлиги (1956–1964) в академіка Івана Крип'якевича, який мав величезний педагогічний досвід й усвідомлював потребу виховання патріотично налаштованого громадянина вже зі шкільної лави, зародилася ідея перевидати «Історичні проходи по Львові». Для реалізації цього задуму необхідно було підготувати нові ілюстрації відповідно до певних текстових змін у путівнику, що їх диктували вимоги часу. До фіксації об'єктів був залучений Юліан Дорош, відомий фотомитець, засновник УФОТО, а наприкінці 1950-х років – штатний фотограф Інституту суспільних наук, та його син-школяр Андрій, який допомагав батькові¹⁶. Проте намірам автора (зважаючи на поважний вік і несприятливі суспільно-політичні реалії другої половини 60-х років ХХ ст.) не судилося реалізуватися.

Та все ж книжка одержала друге життя 1991 р. (іл. 4), коли увінчалися успіхом кількарічні зусилля науковців Інституту суспільних наук Ярослава Ісаєвича (передмова), Богдана Якимовича (упорядкування тексту і коментарі) та сина академіка Романа Крип'якевича (фотоілюстрації) щодо її перевидання у львівському

¹¹ [Голубець Микола]. Книжка про Львів. *Література. Мистецтво. Наука. Додаток до «Метусу»*. 1932. 26 червня. С. II.

¹² Німчук І. Про давній Львів. *Діло*. 1932. 3 червня. С. 2.

¹³ Пеленський Є. Ю. Матеріяли до краєзнавчої бібліографії Галичини, Волині та Закарпаття. (Українські книжки за 1900–1935 рр.). Львів, 1936. С. 10.

¹⁴ Йдеться про розвідку: Крип'якевич І. Львів. Його минувшина і теперішність. Львів, 1910.

¹⁵ Charewiczowa Ł. *Historiografia i miłośnictwo Lwowa*. Lwów, 1938. S. 180.

¹⁶ Дорош А. У проходах за світлинами. *Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві*: зб. наук. праць / упоряд. Ф. Стеблій. Львів, 2001. Вип. 8. С. 650–651.

видавництві «Каменярь»¹⁷. Як наголосив Б. Якимович: «... готуючи до друку одну з найкращих книжок про наше місто – путівник видатного українського історика І. Крип'якевича “Історичні проходи по Львові”, ми прагнули максимально зберегти авторський текст. Вважаємо, що при надто скрупульозному редагуванні книжка втратила б той неповторний колорит, який робить її такою цікавою і захоплюючою. Виходили також із засад, що історико-краєзнавчі нариси І. Крип'якевича є водночас пам'яткою української мови Галичини 20–30-х рр. ХХ ст.»¹⁸. Отже, путівник має цінність не тільки як історико-бібліографічне джерело, а й як зразок літературної мови в Галичині зазначеного історичного періоду. Перевидання 1991 р. упорядник звів із текстом 1932 р., вдосконалив допоміжний науковий апарат (додано словничок давніх назв львівських вулиць та їх сучасних відповідників), а у примітках подав короткі біографічні відомості про історичних осіб, дані про товариства й організації, вказав сучасну конфесійну належність храмів, зміни використання пам'яток, долучив новий ілюстративний матеріал.

У 2007 р. «Історичні проходи по Львові» І. Крип'якевича, засвідчуючи свою непересічну історичну та культурну вартість, актуальність, тривання у часі й просторі, витримали третє перевидання. Упорядник текстової частини Б. Якимович підготував особовий вказівник і вказівник вулиць та географічних назв. Видання збагачено сучасними світлинами історичних пам'яток, які свого часу зафіксував її автор, що їх виконали Олександр Мазуренко, Юрій Николишин, Олег Головацький, Андрій Кісь. Провідник Львовом пера відомого українського історика залишається цікавим, натхненним любов'ю до рідного міста, затребуваним нашим часом і сучасними читачами, які знайдуть у ньому немало корисної духовної поживи.

Зростання національної самосвідомості українства, підвищення інтересу до рідної мови, культури, історії, розвитку туризму й відвідування історичних місць позитивно вплинули на розвиток історико-краєзнавчого дискурсу, потужно представлено в путівнику І. Крип'якевича 1932 р. Як видання регіональної історичної проблематики, за змістом книжка була науково-популярною, а за жанровою належністю виступила як путівник.

Путівник І. Крип'якевича репрезентує українську візію Львова, його історичної долі й культурної спадщини. У ньому Львів представлено як давнє українське місто короля Данила, центр Галицько-Волинської держави, що всередині XIV ст. захопив польський король Казимир III, а самі українці, хоча й відіграли в історії немалу роль, мають потребу постійної самоідентифікації, оскільки перебувають на другорядному становищі, проте все ж чималими зусиллями творять свою економіку та культуру на протигагу польській офіційній доктрині. Путівник ознайомлює зацікавленого читача з українськими установами та громадськими організаціями Львова, що в міжвоєнний період виказують його українське обличчя у полонізованому урбаністичному просторі. Особлива увага приділена історичному осередку українства в місті – вул. Руській з Волоською церквою та вежею Корнякта, архикатедральному собору Святого Юра, численним національним установам і товариствам.

У путівнику І. Крип'якевича тісно переплелись науково-популярний та ідеологічний дискурси. У ньому знайшла відображення історична й культурна специфіка

¹⁷ Крип'якевич І. Історичні проходи по Львові. 167 с.

¹⁸ Якимович Б. Від упорядника... С. 9.

міста, його культурний портрет у різні періоди існування, а сам путівник формував у читачів певний образ Львова, тобто брав участь у створенні міфу міста. «Історичні проходи по Львові» зробили значний внесок у розвиток як українського краєзнавства, так і у справу пізнання нашим народом свого історичного минулого, без якого немає шансів на достойне майбутнє.

REFERENCES

- Charewiczowa, Ł. (1938). *Historiografia i miłośnictwo Lwowa*. Lviv [in Polish].
- Dorosh, A. (2001). U prokhodakh za svitlynamy. *Ivan Krypiakevych u rodynnii tradytsii, nautsi, suspilstvi: zb. nauk. prats*, 8, 650–651 [in Ukrainian].
- Dovkola Seredmistia u Lvovi. (1931, Cherven). *Zhyttia i Znannia*, 9, 271–274 [in Ukrainian].
- Holubets, M. (1932, Cherven 26). Knyzhka pro Lviv. *Literatura. Mystetstvo. Nauka. Dodatok do «Mety» № 24*, 2 [in Ukrainian].
- Kostruba, T. (1935). Bibliografia. *Zapysky Chyna Sviatoho Vasylia Velykoho*, 6 (1/2), 416 [in Ukrainian].
- Krypiakevych, I. (1930, Hruden). Vysoky Zamok. *Zhyttia i Znannia*, 3, 65–67 [in Ukrainian].
- Krypiakevych, I. (1932). *Istorychni prokhody po Lvovi: [putivnyk]*. Lviv [in Ukrainian].
- Krypiakevych, I. (1991). *Istorychni prokhody po Lvovi: [putivnyk]*. (2nd ed.). Lviv: Kameniar [in Ukrainian].
- Lvivskyy Rynok. (1931, Liutyi). *Zhyttia i Znannia*, 5, 131–135 [in Ukrainian].
- Lvivskyy Rynok. (1931, Sichen). *Zhyttia i Znannia*, 4, 104–107 [in Ukrainian].
- Movna, M. (2017). Istoryko-kraieznavchyyi dyskurs u zakhidnoukrainskykh vydanniakh 1930-kh rr. *Zapysky Lvivskoi natsionalnoi naukovoï biblioteky Ukrainy im. V. Stefanyka: zb. nauk. prats*, 9 (25), 216–238 [in Ukrainian].
- Movna, M. V. (2020). *Lviv u turystychnykh putivnykakh druhoi polovyny XIX – pershoi tretyny XX st.* [Lviv in tourist guides of the second half of the XIX – first third of the XX century] (*Candidate's thesis*). Lviv [in Ukrainian].
- Na Lychakovi. (1931, Veresen). *Zhyttia i Znannia*, 12, 361–364 [in Ukrainian].
- Nimchuk, I. (1932, Cherven 3). Pro davnii Lviv. *Dilo*, 121, 2 [in Ukrainian].
- Novi vydannia. (1932, Traven 1). *Nova zoria*, 32, 14 [in Ukrainian].
- Pelenskyi, Ye. Yu. (1936). *Materiialy do kraieznavchoi bibliohrafii Halychyny, Volyni ta Zakarpattia (Ukrainski knyzhky za 1900–1935 rr.)*. Lviv [in Ukrainian].
- Prokhody po starim Lvovi. (1930, Hruden). *Zhyttia i Znannia*, 2, 41–46 [in Ukrainian].
- Sereda, O. (2001). Do henezy istorychnykh prokhodiv po Lvovi I. Krypiakevycha. *Ivan Krypiakevych u rodynnii tradytsii, nautsi, suspilstvi: zb. nauk. prats*, 8, 731–732 [in Ukrainian].
- Seredmistia u Lvovi. (1931, Traven). *Zhyttia i Znannia*, 8, 225–228 [in Ukrainian].
- Shyshka, O. (1999). Putivnyky, dovidnyky, adresni knyhy: do istorii putivnykiv Lvova. *Halytska Brama*, 11/12, 3 [in Ukrainian].
- Tserkov Uspennia u Lvovi. (1931, Kviten). *Zhyttia i Znannia*, 7, 214–215 [in Ukrainian].

Vid Vysokoho Zamku do Lychakova. (1931, Lypen–Serpen). *Zhyttia i Znannia*, 10/11, 308–311 [in Ukrainian].

Vulytsia Ruska u Lvovi. (1931, Berezen). *Zhyttia i Znannia*, 6, 174–177 [in Ukrainian].

Zvidomlennia z diialnosti tovarystva «Prosvita» za chas vid 1–ho lypnia 1931 do 30–ho chervnia. (1933). Lviv: nakladom t-va «Prosvita» [in Ukrainian].

Marianna MOVNA

PhD

*Researcher at the Department of Scientific Bibliography
Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv*

National Academy of Sciences of Ukraine

ORCID ID <http://orcid.org/0000-0003-2473-6998>

e-mail: mari3anna@ukr.net

IVAN KRYPIAKEVYCH'S «HISTORICAL PROMENADES ALONG LVIV» ON THE BACKGROUND OF THE DAY

The article examines I. Krypiakevych's guidebook against the background of the era, which represents the Ukrainian vision of Lviv, its historical destiny, and cultural heritage. Presenting Lviv as the ancient Ukrainian city of King Danylo, the center of the Halychyna-Volyn state, captured by Casimir III of Poland in the middle of the 14th century, the guidebook highlights the Ukrainians themselves, although they have played a significant role in history, need constant self-identification since they are in a secondary position, but still make considerable efforts to create their economy and culture contrary to Polish official doctrine. Information is provided on I. Krypiakevych's idea of creating historical and local lore investigation concerning his hometown, in the genre of a guidebook, even before the First World War.

The factual content of the guidebook, 1932, which introduces Ukrainian institutions and NGOs of Lviv to the interested reader, expressing in the interwar period its Ukrainian face in the Polonized urban space, is analyzed. It is stated that the author of «Historical promenades along Lviv», using the route principle of composition, described most of the ancient monuments grouped behind the city districts. Particular attention is paid to the historical center of Ukrainians in the city – Ruska Street with the Voloh Church and the Korniaht Tower, the St. George's Cathedral, numerous national institutions, and societies, among them, are the Lviv Stauropegion Brotherhood, Studium Ruthenum at the Lviv University, NTSh, «Prosvita», the National Museum founded by Metropolitan Andrei Sheptytskyi, the Greek Catholic Theological Seminary, «Narodna Torhivlia», the «Trud» Women Cooperative, the People's House and the educational premises of «Ridna Shkola».

Reviews of well-known social and cultural figures of that time, both Ukrainian and Polish, on «Historical passages in Lviv» were found, introduced into scientific circulation, and analyzed. It is stated that according to the unanimous recognition of contemporaries, the guidebook took a prominent place in the cultural and historical discourse of the 1930^s.

Attention is paid to the attempts to republish this iconic book during the Khrushchev Thaw (unrealized) and in 1991 by scientists of the Institute of Social Sciences and modern in 2007 (realized).

It has been proved that popular science and ideological discourses are closely intertwined in I. Krypiakevych's guidebook. It reflects the historical and cultural specifics of the city, its cultural portrait in different periods of existence, and the guide itself formed in readership a certain image of Lviv that participated in creating the myth of the city. In conclusion, the «Historical promenades along Lviv» have made a significant contribution to the development of both Ukrainian local history and to our people's knowledge of their historical past, without which there is no chance for a decent future.

Keywords: guidebook, Ivan Krypiakevych, walks, Lviv, history, discourse